

decentno, bodisi v igri bodisi v kostumih. Ako se kdaj ponoví, nikakor se ne smé v tej obliki. — »Codrillo«. Opera v 1 dejanji. Tekst in glasbo zložil *Rudolf Wurm*. Poslovenil *Fran Gerbič*. Ta opera ni uspela posebno; vzrok temu je nekoliko ta, da se glasba povsod ne prilega strastni vsebini, kolikor toliko zloženi po Vergijevelem slovečem delu, še več pa to, da se je opažalo dôkaj negotovostij pri zboru in pri orkestru. Vender se vzdrži na našem gledališči, ker ima tudi lepe glasbene točke in je mimo tega pripravna za manjše odre.

Predstava dné 27. sušca: »Nora«. Igrokaz v treh dejanjih. Spisal *Henrik Ibsen*. Preložil *Fr. Svoboda*. To delo genialnega realista je prvo, ki se je predstavljalo na odru slovenskem. O »Nori« so mnenja različna; mnogo se je že pisalo za njo in proti nji. Izborno se v nji obravnava ženski problem, ki zanimlje gledalca od prvega do zadnjega prizora, samó konec se nam ni hotel prav prikupiti, dasi je dobro motiviran. Predstava je bila jedna izmed najboljših predstav; gospá *Borštnikova* nam že davno ni prijala takó kakor v veliki in težki nalogi *Norini*. Tudi drugi so storili svojo dolžnost, *g. Sršenu* pa zopet ni bilo popolnoma jasno, kaj naj igra, in zató sevêda tudi ne, kakó naj igra.

Osebné novice. Č. g. *A. Áskerc* se je zaradi bolehnosti začasno odpovedal svoji službi v Vitanji. — Gosp. prof. *Fr. Hubad* je iz Gradca začasno pozvan v naučno ministerstvo. — *G. Jožef Rakež* je bil nedavno na graškem vseučilišči promoviran za doktorja medicine. — Skladatelj *g. Fr. S. Vilharja* v Zagrebu je imenovalo hrvaško pevsko društvo »Kolo« za svojega častnega člana.

Tristoletnica Komenskega. Vesoljni pedagoški svet je te dni praznoval spomin češkega, slovanskega in občesvetovnega pedagoga Komenskega. Jan Amos Komenský se je porodil dné 28. sušca 1592. leta v Ogerskem Brodu. Oče in mati sta mu umrla zarano, toda ker sta bila imovita, bilo je Amosu pomočkov dovolj za šolske nauke. Iz početka je hodil v domačo šolo, leta 1608. pa je prišel v latinske šole, kjer se je zlasti iskreno učil latinščine. Pozneje je studiral v Herbornu in Heidelbergu, prišel tudi na Nizozemsko in Angleško; leta 1614. pa se je vrnil v domovino, kjer so ga izvolili za voditelja šoli v Prerovi. Štiri leta pozneje je bil šolski voditelj in propovednik jednote ali občine čeških in moravskih bratov v Fulneku. V obeh mestih je marljivo pisal šolske knjige in se trudil, kakó bi izboljšal šolski pouk. Toda ko so Španci leta 1621. zapalili Fulnek, izgubil je vse knjige in rokopise. Vzpričo velikih verskih zmed se je Komenský delj časa skrival pri svojem zaščitniku Karlu Žerotinu, in ko je napósled leta 1628. prišel ukaz, da se mora izseliti vsakdo, ki ne vzprejme vere katoliške, napotil se je bridko iskušani mož v najhujši zimi na Poljsko. Leta 1623. je še spisal »Labyrinth svetá« in leta 1625. pesem »Hlubina bezpečnosti«, oboje v češkem jeziku. Prišedši na Poljsko, vodil je v Lešnu ondoto gimnazijo in spisal mimo drugega slavni knjigi »Janua linguarum reserata« in »Didactica magna«. Po teh in drugih spisih je zaslul učeni mož po vsi Evropi, leta 1642. ga je naprosila angleška vlada, naj bi prišel na Angleško urejat šole po svojih načelih, takisto ga je pozneje naprosila švedska vlada. Nató je prišel v Elbing in Gdansko. Prav takrat (leta 1648.) ga je izvolila občina čeških in moravskih bratov v Lešnu za svojega vladiko, in Komenský se je vrnil v Lešno. Dve leti kesneje se je napotil v Saras-Patak na Ogersko, kamor sta ga pozvala knez Jurij Rakóczy in njega soproga Suzana. Ondu je zvršil najslavnejše svoje delo »Orbis pictus« ali »Svet v slikah«, v katerem je položil temelj nazornemu nauku. To monumentalno celo je izšlo leta 1657, in bilo preloženo v dvanajst evropskih in štiri azijske jezike. Po Rakóczyjevi smrti se je vrnil v Lešno, ali leta 1656. je izgubil vse imenje svoje, ko so si Poljaki v vojski s Švedi iz nova osvojili to mesto in je vpepelili. Komenský je pobegnil v Amsterdam, kjer je našel gostoljubno zavetje

pri meščanu Lavrenciji Geeru. Na poziv mestnega starejšinstva je tukaj izdal vsa svoja pedagoška dela v latinskem jeziku in dovršil še nekoliko manjših spisov, dne 15. listopada 1670. ali 1671. leta (to se ne vé točno) pa je izdihnil plemenito dušo svojo. Pokopali so ga v sosednem Naardenu.

Mimo naštetih spisov je izdal Komenský še dolgo vrsto drugih del; Adelung jih je naštel 92, imamo jih pa le 54. Odveč bi bilo govoriti o Komenskega zaslugah za šolstvo, ker so jih baš te dni poudarjali vsi strokovni listi. Dovòlj bodi, da je osnoval vse svoje delovanje na krščanski podlagi, da je odmeril prirodni pot vsemu šolskemu pouku, da je odločno terjal národni šoli národni jezik! Tristoletnica njegova je zajedno tristoletnica ljudske šole. Ako bi ne bil storil ničesar drugega, nego to, »da je vzgajal boljšo mladino za boljšo prihodnost,« da je baš s plemenitimi mislimi svojimi provzročil velikanski prevrat v šolskem pouku, storil bi bil dovòlj. Slovanstvo se po vsi pravici ponaša s preslavnim tem svojim učenjakom, največjim učiteljem vseh vekov in vseh národov, z možem, čegar častito ime se je te dni spoštljivo izgovarjalo po vsem obraženem svetu. Večna slava bode njegovemu spominu!

† **Dr. Blaž Lorković.** Dne 18. svečana je umrl profesor politiške ekonomije na zagrebškem vseučilišči *dr. Blaž Lorković*, pravi član jugoslovanske akademije, častni član pravniškega društva, čislan pisatelj in urednik pravniškega »Mjesečnika«. V prejšnjih časih je priobčil lepo vrsto novel in povestij, pozneje pa se je bavil zlasti z národnogospodarskimi vprašanji in bil v tem oziru sloveč veščák na Hrvaškem. »Matica Hrvaška« je izdala leta 1880. njega »Razgovore o narodnem gospodarstvu«, leta 1883. razpravo »Žena u kući i u društvu«, leta 1888. pa v »Knjižnici za hrvatske trgovce« »Počela politiške ekonomije ili obćega gospodarstva«. Lorković je bil vzgleden učitelj in velik rodoljub, ki se je dejanski zanimal za sléharo národno podjetje.

Listnica. K--č. »Prihod pomladi« Vas je tako navdušil, da ste mimo drugega zložili te-le vrstice:

»Noč se krajša, toplo sije
Lepi pomladanski dan,
Tisoč ljubih rožic krije,
Kamor le pogledam, plan.«

»Ako bi Vam kaj ne ugajalo, lahko popravite; mislim pa, da se oblika dobro prilega vsebini.« Prav govorite: tej vsebini se ta oblika res izvrstno prilega! — Tč. Neverjetno, kaj rimate: to so asonance, ne pa polni stiki! — F. S. Ako bode le mogoče. — J. K. Žal, zopet nerabno. — H. v Z. Jako radi, ali za danes res nismo mogli. Sicer pa prihodnjič vsekakor priobčimo zanimljivo »Pismo iz Zagreba«, v katerem prof. Starč korenito razpravlja o letošnjih knjigah »Matice Hrvaške«.

Popravek. V denašnji številki sta na str. 212. v 15. vrsti od spodaj pri tiskovni korekturi izostali besedi »tudi v«. Dotično vrsto beri torej: v bogovom posvečenem mestu Kijevu ali tudi v Novgorodu.

„Ljubljanski Zvon“

Izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po jeden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 4 gld. 60 kr., pol leta 2 gld. 30., četrto leta 1 gld. 15 kr.

Za vse neavstrijske dežele po 5 gld. 60 kr. na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 40 kr.

Izdajatelj **Janko Kersnik.** — Odgovorni urednik **dr. Ivan Tavčar.**

Upravništvo »Národna Tiskarna« Gospodske ulice št. 12. v Ljubljani.

Tiska »Národna Tiskarna« v Ljubljani.